

Loverboys 2.0, wie wordt het slachtoffer?

De invloed van persoonlijkheidskenmerken van tienermeisjes op hun vatbaarheid voor digitale loverboys

Mariska M.C. Brinkman
s0213705

Universiteit Twente

Faculteit Gedragwetenschappen

Vakgroep: Psychologie van Conflict Risico & Veiligheid

Eerste begeleider:

Dr. Ir. P.W. De Vries

Tweede begeleider:

Dr. S. Zebel

Samenvatting

Het begrip loverboy is niet nieuw, al sinds 1995 is dit een fenomeen waar we mee te maken hebben (Bovenkerk, Van San, Boone, Boekhout van Solinge en Korf, 2004). Het beeld dat van de loverboy bestaat is dat van een patselige jongen met een dure auto, die op het schoolplein meisjes verleidt met dure cadeautjes en zogenaamde liefde, om haar vervolgens uit te buiten in de prostitutie. Dit beeld klopt voor een deel nog steeds (Garnier, 2007; Repetur, 2006), maar sinds de opkomst van het internet, gaan 50% van de ronselactiviteiten van een loverboy via het internet. Dit gebeurt dan vooral via sociale netwerk sites zoals Facebook, Hyves en Tagged. Met deze verandering in de werkwijze van loverboys, is het ook belangrijk dat voorlichting en preventie hierop wordt aangepast. Hiervoor is het onder andere goed om te weten hoe de risicogroep er in dit geval uitziet. Er is al een aantal demografische kenmerken bekend die samenhangen met de kans dat een meisje slachtoffer wordt van een (digitale) loverboy. Het huidige onderzoek daarentegen gaat juist in op de persoonlijkheidskenmerken van meisjes en de samenhang van die kenmerken met een verhoogd risico om slachtoffer te worden. Er is een vragenlijst afgenomen bij 96 leerlingen, van een VMBO-t opleiding, in de leeftijd van 15 en 16 jaar. In dit onderzoek zijn zeven persoonlijkheidsschalen opgenomen en een schaal die de kans meet dat een meisje in zou gaan op de verleidingen van een loverboy. Hieruit is, tegen de verwachting in, geen samenhang gebleken tussen de gemeten persoonlijkheidskenmerken en de kans dat een meisje ingaat op deze verleidingen. Wel is er aangetoond dat er een algemene neiging is onder de deelnemers om in te gaan op de verleidingstactieken van een digitale loverboy.

Abstract

The term loverboy is not new, we have known this phenomenon since 1995. The current idea of what a loverboy is and what he does, is still the image that has been built up since then. It is that of a cocky guy with an expensive car, who hits on girls and seduces them with presents and so called 'love', while in the end, all he wants is to exploit them in prostitution. This is still happening, but nowadays 50% of the recruitment starts on the internet. This mostly occurs on social network sites like Facebook, Hyves and Tagged. With this change in recruiting methods, it is important that education and prevention also adjust their approach to prevent girls from being a victim of a loverboy. To do so, it is important to know if there are features that make it more likely for girls to become a victim of a loverboy. There are already some features known to make it more likely for a girl to become a victim, but these features are mostly demographic. This research focuses on personality features that heighten the risk of becoming a loverboy victim. A questionnaire was designed in which seven personality features were measured and also the chance that a girl accepts the proposals of a (digital) loverboy. 96 students in the age of 15 and 16 took the questionnaire. In contrary to what we expected in advance, there was no coherence found between the measured personality features and the chance that a girl accepts the proposals of a loverboy. The research did show that among the respondents, there is a tendency to accept the proposals of a loverboy.

Inhoud

Samenvatting	2
1. Inleiding	4
2. Theoretisch kader	6
3. Methoden	12
4. Resultaten	17
5. Conclusie, discussie & aanbevelingen	21
6. Referenties	26
7. Bijlagen	28

1. Inleiding

“Zoveel liefde, zoveel aandacht alleen voor jou / Hij belooft je trouw / En heb je verdriet dan staat ie voor je klaar / Hij is niet als de rest die denken laat haar maar / Loverboys, zijn laffe boys / Ze weten je te vinden op het internet / Komen binnen op je hyves en chillen op de chat /Hij komt op je facebook, probeert je te versieren / Complimenten voor je foto’s en je hebt er plezier in / Loverboys, zijn laffe boys.”

Dit zijn fragmenten uit de rap ‘Laffe Boys’ die de Rotterdamse rapster Reshmay heeft geschreven als onderdeel van een recente campagne tegen loverboys. Deze campagne, genaamd ‘loverboys 2.0’ startte in december 2010 en was een initiatief van de gemeente Rotterdam, Stichting Humanitas en de politie. De aanleiding hiervoor was een onderzoek dat in 2009 werd uitgevoerd door de Viola Zanetti en de politie Rotterdam Rijnmond. Hieruit kwam naar voren dat de ronselactiviteiten van loverboys zich leken te hebben verschoven van de schoolpleinen en hangplekken voor jongeren, naar het internet. De plek bij uitstek waar jongeren vandaag de dag rondhangen. In dit onderzoek zal worden onderzocht of er bepaalde persoonlijkheidskenmerken zijn die meisjes in de leeftijd van 15 en 16 jaar, vatbaarder maken voor de verleidingstactieken van een loverboy die via het internet meisjes ronselt.

Het fenomeen loverboy is niet nieuw. De term werd voor het eerst gebruikt in 1995, toen een groepje mannen, jonge meisjes had geronseld en voor zich in de prostitutie had laten werken. De mannen werden opgepakt en de zaak moest voor de rechter verschijnen. Het souteneurschap was in die tijd niet onbekend, maar de manier waarop de mannen gehandeld hadden was nieuw. Ze hadden ervoor gezorgd dat de meisjes verliefd op hen werden en die zogenaamde liefde was de reden dat de meisjes zich wilden prostitueren om geld te verdienen voor de mannen. Ze waren echt gek op hun zogenaamde vriendjes en hebben zelfs nog gepleit voor hun vrijlating (Bovenkerk, Van San, Boone, Boekhout van Solinge en Korf, 2004). Er kwam al snel een naam voor mannen die op deze manier meisjes ronselden voor de prostitutie, de loverboy.

In de jaren daarna is er veel te doen geweest over loverboys en langzaamaan werd er steeds meer over hen bekend. Het algemeen heersende beeld van de loverboy is de jongen die met een dure auto bij het schoolplein rondhangt, meisjes probeert te versieren en aan zich probeert te binden door het geven van dure cadeaus en waarna hij vervolgens het meisje overhaalt om geld voor hem te verdienen in de prostitutie. Dit gebeurt vandaag de dag nog steeds wel zo, maar met de opkomst van het internet en dan voornamelijk de sociale netwerksites als Hyves en Facebook, gaat vijftig procent van het ronselwerk tegenwoordig via het internet (Zanetti & Kanters, 2009). De loverboy heeft dus een nieuwe ronselplaats gevonden.

Maar wie vallen er voor de verleidingstactieken die een loverboy via het internet inzet? Zijn er kenmerken die ervoor zorgen dat een meisje meer risico loopt om slachtoffer te worden van een loverboy? Er zijn al wat kenmerken bekend van deze zogenaamde risicomeisjes, maar die zijn over het algemeen demografisch van aard. Het gaat dan bijvoorbeeld om opleidingsniveau, gezinssituatie, nationaliteit en milieu (Bovenkerk et al., 2004; Van den Borne & Kloosterboer, 2005). Er is echter nog

geen onderzoek gedaan naar persoonlijkheidskenmerken die maken dat een meisje een verhoogd risico loopt om slachtoffer te worden van een loverboy. Er zijn wel vermoedens en er is een interpretatie van hulpverleners, maar het is nog niet wetenschappelijk onderzocht.

Door dit te onderzoeken, zal preventie kunnen worden verbeterd. De resultaten geven namelijk een specifiek beeld van de risicogroep, waardoor voorlichting over digitale loverboys concreter en gericht zou kunnen worden gemaakt. Instanties die zich bezighouden met preventie en voorlichting op het gebied van loverboys, kunnen dus hun voordeel doen met de resultaten van dit onderzoek.

2. Theoretisch kader

2.1. Het begrip loverboy

Om onduidelijkheden te voorkomen zal in dit onderzoek de definitie van de term loverboy gebruikt worden zoals die door Zanetti en Kanters (2009) is geformuleerd. Hierbij worden loverboys gezien als mensenhandelaren die een specifieke techniek toepassen. Wel moet worden opgemerkt dat dit onderzoek zich slechts zal richten op vrouwelijke slachtoffers.

‘Loverboys zijn mensenhandelaren die vrouwen en/of mannen doelbewust emotioneel afhankelijk maken door (de belofte van) het aangaan van een liefdesrelatie en hen vervolgens – via dwang, (dreiging met) geweld of een andere feitelijkheid, afpersing, fraude, misleiding, misbruik van uit feitelijke omstandigheden voortvloeiend overwicht, misbruik van een kwetsbare positie van deze vrouwen of mannen – uit te buiten, veelal in de prostitutie.’

2.2. De huidige stand van zaken

De laatste jaren is er een behoorlijke mediahype geweest rond het onderwerp ‘loverboys’. Echter, ondanks al deze aandacht voor het onderwerp is er nog geen grote vooruitgang in het bestrijden van dit fenomeen (Bovenkerk & Pronk, 2007).

Er is een aantal redenen waarom deze vooruitgang nog niet is geboekt. Dit komt onder andere doordat de loverboyproblematiek moeilijk te achterhalen is voor de politie. Zo ontbreekt er volgens de politie een eenduidige definitie van de term loverboy en dat zorgt voor problemen (Veenvliet, 2012). Hierdoor komen de gemeten loverboyaantallen tussen de verschillende politiekorpsen onderling vaak niet overeen en wordt de term loverboy door verschillende instanties en zelfs binnen sommige instanties op verschillende manieren gebruikt. Verder is er een lage aangiftebereidheid van de slachtoffers waardoor ook via deze weg geen goede schatting van het aantal loverboys te geven is (Veenvliet, 2012). Deze onduidelijkheden maken het moeilijk voor de politie om een goed beeld van de loverboy en zijn werkzaamheden te verkrijgen. Wat ervoor zorgt dat loverboys voor de politie moeilijk te bestrijden zijn.

De opkomst van het internet en dan vooral die van sociale netwerk sites heeft de werkwijze van loverboys veranderd en dat heeft het optreden tegen loverboys er niet makkelijker op gemaakt. De ronselplaats is uitgebreid naar sociale netwerk sites (Zanetti, 2009) en het lijkt erop dat de loverboypraktijken hierdoor nog grootser en ondoorzichtiger zijn geworden. Het ronselen in real life bestaat nog steeds, maar de helft van de ronselactiviteiten vindt tegenwoordig plaats via het internet (Zanetti, 2009). Loverboys begeven zich op sociale netwerksites zoals Hyves, Facebook en Tagged (Veenvliet, 2012) en beginnen hier hun proces van meiden inpalmen, aan zich binden en uiteindelijk uit te buiten.

2.3. De werkwijze van de digitale loverboy

Zanetti (2009) beschrijft in haar onderzoek hoe een digitale loverboy te werk gaat. Volgens haar hebben de meeste loverboys een bepaalde werkwijze om meisjes zover te krijgen dat ze voor hen in de prostitutie gaan werken. Dit proces bestaat uit 4 stadia, beginnende met de selectie van potentiële slachtoffers. Een slachtoffer wordt geselecteerd op gegevens die op haar profiel zijn weergegeven: foto's, geslacht, leeftijd, hobby's en eventueel opleidingsniveau. Om de geselecteerde meiden te benaderen, gooit de dader een aantal lijntjes uit op verschillende internetsites, waarmee hij het eerste contact probeert te leggen. Hij spreekt meisjes aan door bijvoorbeeld een chatberichtje of reactie op een foto. Als het meisje hierop reageert, begint zoals Zanetti (2009) beschrijft, het tweede stadium: *grooming*. Het slachtoffer wordt dan ingepalmd door de dader, doordat hij haar met mooie praatjes en complimentjes benadert, hij luistert naar haar verhalen en geeft het meisje het idee dat hij er voor haar is. Als het meisje eenmaal ingepalmd is, moet de dader zorgen dat het slachtoffer voor hem wil gaan werken, dit doet hij in de inlijvingsfase (Zanetti, 2009). Een meisje wordt dan door de dader gechanteerd, bedreigd of hij gooit zijn zogenaamde liefde voor haar in de strijd. Als het meisje na dit derde stadium aan de dader is verbonden en het gevoel heeft niet meer bij hem weg te kunnen of willen, zal zij worden geëxploiteerd en zal zij tenslotte gaan werken voor de loverboy (Zanetti, 2009).

Bij dit onderzoek zal ingegaan worden op de eerste twee stadia van het proces: de selectie van potentiële slachtoffers en grooming of inpalming van slachtoffers via het internet. Nu is er wel onderzoek gedaan naar de werkwijze die loverboys in dit stadium toepassen, maar deze onderzoeken gaan allemaal over het ronselen in *real life*. Ze lijken in eerste instantie dus onbruikbaar als informatiebron wanneer het gaat om ronselen via het internet, het gaat immers om een geheel andere situatie. Maar onderzoek van Zanetti (2009) geeft aan dat het inpalmen via het internet op vergelijkbare wijze gaat als in het 'echte leven'. Er is dus wel degelijk een vertaalslag te maken naar ronselen via het internet en de onderzoeken kunnen dus wel als informatiebron dienen.

Er zijn verschillende manieren waarop meisjes in real life worden benaderd, maar ze komen allemaal neer op hetzelfde principe: een meisje wordt zo bewerkt dat zij zich uiteindelijk door de loverboy zal laten prostitueren (Garnier, 2007). Een onderscheid in verschillende werkwijzen kan worden gemaakt in actief en passief ronselen. Passief ronselen van een meisje vindt plaats als een meisje zich aangetrokken voelt tot een dader en het spannend vindt om zich met hem in te laten. De dader hoeft dan vrij weinig te ondernemen en hoeft het meisje dan alleen nog aan zich te binden. Bij actief ronselen in real life gaat een loverboy naar publieke plaatsen waar kwetsbare meiden te vinden zijn, daar probeert hij dan contact met meisjes te leggen (Garnier, 2007). Bij het leggen van dit eerste contact gooit een loverboy al zijn charmes in de strijd, strooit hij met geld en cadeautjes, is hij vasthoudend en probeert het meisje het gevoel te geven dat ze bijzonder is (Repetur, 2006). Vervolgens, als het contact eenmaal gelegd is, zal hij proberen het meisje aan zich te binden. Een veelgebruikte techniek hiervoor is om ervoor te zorgen dat een meisje verliefd op de dader wordt, dat probeert hij door aardig en begripvol te zijn en het meisje het gevoel te geven dat hij alles voor haar over heeft (Bovenkerk, et al., 2004). Het meisje wordt dus door middel van verleiding verliefd gemaakt op de jongen. Op deze manier zal het meisje bereid zijn veel te doen voor de dader, omdat zij bang is hem te verliezen als ze niet doet wat hij van haar vraagt. Er wordt dus misbruik gemaakt van de verliefdheid van het slachtoffer. Bij deze techniek is

er geen dreiging of geweld nodig, slechts de dreiging van het verliezen van haar 'vriendje', maakt dat het meisje (uiteindelijk) bereid is om zich voor hem te prostitueren.

Via het internet gaat het contact leggen en inpalmen op een vergelijkbare manier. Ook hier is een onderscheid te maken tussen een actievare en passievare benadering, alleen is het in dit geval bij de passieve benadering niet zo dat een meisje uit zichzelf naar een digitale loverboy toe 'stapt'. Zanetti (2009) ontdekte dat sommige loverboys het slachtoffer zeer direct benaderen, zij vragen de meisjes botweg of zij geld willen verdienen met prostitutie. Dit is een wat meer passieve benadering waarbij een loverboy, als dit lukt, weinig werk hoeft te verrichten om een meisje voor hem te laten werken. Bij de actieve benadering wordt gebruikt gemaakt van *social engineering*, hierbij reageert de dader bijvoorbeeld positief op een foto op het profiel van het meisje, of hij spreekt haar aan op andere informatie die op haar profiel te vinden is (Zanetti, 2009). Net als bij het ronselen in real life probeert hij dus het eerste contact te leggen door haar positief te benaderen en te charmeren en als dit eerste contact gelegd is, zal hij haar proberen in te palmen op vergelijkbare wijze als in het echte leven, dus door haar het gevoel te geven dat hij er altijd voor haar is, haar begrijpt en naar haar luistert en dat zij belangrijk voor hem is. Deze manier van benaderen vergt wat meer werk van de loverboy en is daarom dus wat actiever.

En als dan, bij een date in real life blijkt dat de jongen niet is zoals hij zich via het internet heeft voorgedaan, blijkt dit in de praktijk vaak snel vergeven (De Smet en Mahjoub, 2008).

2.4. Demografische kenmerken van de slachtoffers

Loverboys proberen niet zomaar met iedereen deze contacten te leggen, ze maken een selectie van potentiële slachtoffers en letten er daarbij op dat ze meisjes kiezen die over het algemeen gevoeliger zijn voor hun verleidingstactieken (Zanetti, 2009). Deze selectie maken zij door in te spelen op bepaalde eigenschappen van een internetprofiel. Die vertellen vaak iets over de persoon en hiermee kan de loverboy zijn voordeel doen. Zo kijkt hij vaak naar het aantal vrienden dat een meisje heeft, wat voor soort foto ze op haar profiel heeft staan en of ze bijvoorbeeld meer mannelijke dan vrouwelijke vrienden heeft (Zanetti & Kanters, 2009). Dit zijn een aantal eigenschappen waar loverboys op letten bij hun selectie en graag misbruik van maken, zij geven die meiden veel aandacht en zorgen er op die manier voor dat deze meiden zich prettig bij hen gaan voelen en hen gaan vertrouwen, wat valt onder het proces van grooming (Jansen & Remeijnse, 2005).

Niet alle meisjes zijn hier even vatbaar voor, maar er zijn bepaalde kenmerken die het risico om slachtoffer te worden van een loverboy groter maken. Van den Borne en Kloosterboer (2005) hebben hier onderzoek naar gedaan en zij hebben een aantal demografische achtergrondvariabelen opgesteld voor minderjarigen. Dit zijn o.a.: het ontbreken van identiteitspapieren, familieomstandigheden, bedreiging, financiële redenen en drugsverslaving, seksueel misbruik en het niet hebben van een woning. De eerste twee factoren zijn de kenmerken die het meeste voorkomen. Het ontbreken van papieren bij slachtoffers maakt dat de loverboys vaak de enige redding voor deze meiden zijn, zonder hen moeten ze weer terug naar hun eigen land (dat ze vaak juist zijn ontvlucht), omdat ze hier illegaal verblijven. De uitbuiters hebben hierin een sterke positie, ze kunnen de meiden een 'baan' aanbieden

zodat de meisjes hier kunnen blijven. Zo kunnen de loverboys de meisjes gemakkelijk aan zich binden en bij zich houden, de meisjes kunnen immers nergens anders heen (Van den Borne en Kloosterboer, 2005). Ook is er de factor familieomstandigheden. Hier wordt dan met name gedoeld op gebroken gezinnen, minderjarigen met overleden ouders, psychiatrische problematiek bij (een van) de ouders of andere familieproblemen. Deze indeling van Van den Borne en Kloosterboer wordt in veel literatuur genoemd als indeling voor risicofactoren voor slachtoffers van loverboys, meiden die deze kenmerken bezitten worden ook wel 'risicomeisjes' genoemd. Belangrijk is het om op te merken dat niet alle meisjes met deze kenmerken slachtoffer van een loverboy worden, maar dat deze kans wel groter is.

Bij interviews met ouders wordt duidelijk dat ook zij zich bewust zijn van kenmerken die meisjes zwakker maken (Bovenkerk et al., 2004). Zij geven aan te kijken naar intelligentie, afkomst en problemen die meisjes met hun ouders hebben en als de meisjes nog geen problemen hebben hun ouders, dan zorgen de loverboys wel dat die er komen. Bij ruzie tussen de ouders en het meisje kan de loverboy namelijk goed de rol van luisterend oor vervullen en de ouders in een slecht daglicht stellen. Op die manier wordt het meisje verder van haar ouders gedreven en des te meer in de armen van haar loverboy, waardoor de sociale controle wordt verminderd en de macht van de loverboy wordt vergroot. Door bij de selectie rekening te houden met de genoemde eigenschappen wordt het voor de ouders makkelijker om de goede meiden uit te kiezen.

Garnier (2007) heeft een ander slachtofferprofiel opgesteld, deze is in tegenstelling tot die van Van den Borne en Kloosterboer niet slechts bedoeld voor minderjarigen, maar voor alle mogelijk slachtoffers. Zij noemt minderjarigheid wel als risicofactor, maar ook: een laag opleidingsniveau, soms een (lichte) verstandelijke handicap, problematische thuissituaties en onveilige situaties. Deze factoren samen stellen wederom een profiel op van meiden die kwetsbaarder zijn voor loverboys. Waar Van den Borne en Kloosterboer de lijst opstelden voor minderjarigen, wordt leeftijd door Garnier als aparte factor genoemd, zij geeft aan dat de gemiddelde leeftijd waarop meisjes gerekrukteerd worden 15,5 jaar is (Garnier, 2007). Verder noemt Garnier het verstandelijke vermogen, veel slachtoffers van loverboys zijn laag opgeleid en soms (licht) verstandelijk gehandicapt. De andere factoren die worden genoemd, komen vrijwel overeen met de factoren die Van der Borne en Kloosterboer al benoemden.

Er is dus door verschillende onderzoekers een aantal kenmerken vastgesteld die ervoor zorgen dat meisjes meer risico lopen om slachtoffer te worden van een loverboy, maar deze kenmerken zijn veelal demografisch. Het gaat om de staat van de gezinnen waar zij uitkomen, het wel of niet hebben van een paspoort, leeftijd en intelligentie. Echter, waar nog niet uitgebreid naar is gekeken, is persoonlijkheid. Meer kennis over persoonlijkheidskenmerken die invloed hebben op het risico dat meisjes lopen om slachtoffer te worden van een loverboy, zou een nog duidelijkere indicatie kunnen geven van een risicogroep en zou kunnen helpen bij preventie en de opsporing van loverboys.

2.5. Persoonlijkheidskenmerken van de slachtoffers

Er is een aantal persoonlijkheidskenmerken waarvan in de (grijze) literatuur wordt vermeld dat ze een rol (zouden kunnen) spelen bij de kans dat een meisje slachtoffer wordt van een loverboy.

Zo wordt er in de stukken over het profiel van de slachtoffers, vaak genoemd dat het gaat om onzekere meiden, die weinig zelfwaardering en een laag zelfbeeld hebben. In het onderzoek van Bovenkerk et al. (2004) geeft een loverboy zelf aan dat ze vaak voor meiden kiezen waarvan ze denken dat die weinig zelfvertrouwen hebben. En zowel in een onderzoek van Bovenkerk et al. (2004) als in een onderzoek van Van den Borne en Kloosterboer (2005) geven vertrouwenspersonen van middelbare scholen en hulpverleners aan dat de slachtoffers vaak onzekere meisjes zijn met een laag zelfbeeld.

Van den Borne en Kloosterboer (2005) noemen ook een grote afhankelijkheid van anderen als risicofactor voor meisjes om slachtoffer te worden van een loverboy. Het zou kunnen dat dit te maken heeft met een grote behoefte om ergens bij te horen. Mensen hebben namelijk frequente en aangename of positieve interacties met andere mensen nodig (Baumeister en Leary, 1995) en als deze behoefte op een gegeven moment niet wordt vervuld is het goed mogelijk dat iemand op zoek gaat naar manieren om deze behoefte wel te vervullen. Voor een loverboy is dat natuurlijk een goede basis om een 'relatie' op te bouwen met een meisje, want hij kan haar zogenaamd geven waar ze zo naar op zoek is. Doordat zij (een deel van) de behoefte om bij iets of iemand te horen heeft vervuld, zou het logisch zijn dat zij veel zou willen doen om dit nieuwe sociale contact te behouden.

Deze eerste twee persoonlijkheidskenmerken zijn vooral gericht op de wat meer weerloze en naïeve kant van het slachtoffer, maar zoals Staring (2007) al beschreef, is het belangrijk om niet alleen maar op deze kant van het slachtoffer te focussen. Dan zou er een te eenzijdig beeld ontstaan en worden er dus andere aspecten uit het oog verloren, waaronder het vermoeden dat sommige meisjes zelf de loverboys opzoeken. Zij zouden dit doen door zich uitdagend te kleden en te gedragen. Er zijn loverboys die beweren dat er meisjes zijn die uit zichzelf naar hen toekomen, zij worden zogenaamd passief geronseld. Zij zouden zich aangetrokken voelen tot de loverboy en willen graag met hem gezien worden omdat ze dat 'stoer' vinden, zelfs als algemeen bekend is waar hij zich mee bezig houdt (Bovenkerk et al., 2004). Dit zou men kunnen omschrijven als een hang naar avontuur, of het ontbreken van eigen grenzen (Van den Borne en Kloosterboer, 2005). Maar het feit dat ze dit gedrag vertonen geeft ook aan dat zij zich sneller dan anderen in risicovolle situaties lijken te durven of willen begeven. Behalve onzekerheid en de behoefte aan bevestiging en vrienden, is er dus ook een andere karaktereigenschap die meiden vatbaarder lijkt te maken voor de ronseling door loverboys. Namelijk of zij risicovol gedrag vertonen en dus sneller risico's nemen dan andere meiden van hun leeftijd.

Er is al genoemd dat Van den Borne en Kloosterboer (2005), 'het ontbreken van eigen grenzen' aangeven als een factor die meisjes extra kwetsbaar maakt om slachtoffer van uitbuiting te worden. Maar het is ook in te denken dat sommige slachtoffers deze grenzen wel hebben of hadden, maar dat zij bereid waren om over deze grenzen heen te gaan. Met andere woorden, dat deze meisjes meer inschikkelijk zijn dan anderen. Gudjonsson (1989) geeft aan dat een algemene neiging tot inschikkelijkheid (compliance) ervoor kan zorgen dat iemand vatbaar is voor uitbuiting door anderen, dit zou dus ook kunnen gelden voor de slachtoffers van loverboys.

In het onderzoek van Verhoeven, Van Gestel en De Jong (2011) staat een gesprek tussen slachtoffer en dader, dat goed weergeeft hoe een loverboy een meisje ertoe krijgt om over haar eigen grenzen te gaan. Hij schetst eerst een mooie toekomst voor hem en het meisje, met een duur huis in Spanje en een

heerlijk leven met z'n tweetjes. Maar om dit te kunnen realiseren moet er eerst geld verdiend worden en dus vraagt hij het meisje om als hoer te werken zodat zij geld kan gaan verdienen. In eerste instantie ziet zij dit helemaal niet zitten, maar uiteindelijk laat zij zich toch overhalen door de loverboy en gaat ze werken als prostituee. Uit dit gesprek wordt duidelijk dat het meisje in eerste instantie wel duidelijk haar grenzen heeft, maar dat ze vervolgens, om de jongen een plezier te doen en hem niet teleur te stellen, toch over die grens heen gaat. Inschikkelijkheid als persoonlijkheidstrekk lijkt dus een invloed te hebben op de kans dat een meisje slachtoffer wordt van een loverboy.

Uit eerder onderzoek is gebleken dat jongeren met een lage zelfcontrole een grotere kans hebben op het krijgen van vervelende seksuele vragen of verzoeken. Ook is er bij jongeren een samenhang gevonden tussen een lage zelfcontrole en het plaatsen van sexy foto's op het internet en tussen lage zelfcontrole en het maken van seksueel beeldmateriaal. (Kerstens en Stol, 2012). Dit is dus een persoonlijkheidskenmerk die invloed zou kunnen hebben op het al dan niet accepteren van verzoeken die een loverboy via het internet doet.

3. Methoden

3.1. Design

Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van een vragenlijst die bestaat uit een aantal subvragenlijsten. Er zijn eerst 7 erkende subvragenlijsten afgenomen die verschillende aspecten van de persoonlijkheid meten, te weten: zelfwaardering, de behoefte om ergens bij te horen, risicogedrag, inschikkelijkheid, extravertie, lage zelfcontrole en ongeremd internetgedrag. Vervolgens is er een aantal vragen gesteld die meten in hoeverre de deelnemster denkt dat een leeftijdsgenoot in zou gaan op een verzoek dat een loverboy zou kunnen doen.

3.2. Procedure

De vragenlijst zijn online afgenomen via Thesistools. De deelnemers vulden voorafgaand aan de test een aantal demografische gegevens in, waarna zij aan de test begonnen. Eerst kregen zij de zeven persoonlijkheidsvragenlijsten voorgelegd die beantwoord moesten worden op een vijfpuntsschaal. En daarna volgden een aantal situatievragen, welke beantwoord konden worden op een vijfpuntsschaal.

Het onderwerp van dit onderzoek is gevoelig voor sociaal wenselijke antwoorden en die kunnen de resultaten van het onderzoek beïnvloeden, waardoor het onderzoek validiteit verliest. Om deze reden zijn de situatievragen indirect gesteld. Dus: 'Hoe groot schat jij de kans dat een typisch VMBO 4 meisje, een vriendenverzoek van een onbekende jongen op Facebook zou accepteren, als hij zegt dat hij haar een leuk meisje vindt?' in plaats van: Hoe groot is de kans dat jij een vriendenverzoek van een onbekende jongen op Facebook zou accepteren, als hij zegt dat hij jou een leuk meisje vindt?'. Door de vragen indirect te stellen wordt de sociaal wenselijke antwoorden bias verminderd (Fisher, 1993). Hoewel het misschien zo lijkt dat je in dat geval niet meer meet wat de deelnemster zelf zouden doen in een dergelijke situatie, is dit volgens de theorie van Fisher en Tellis (1998) niet zo. De uiteindelijke score die gemeten wordt met indirecte vragen ligt volgens hen vaak dichterbij de ware score, dan wanneer deze gemeten wordt met directe vragen. Dit hebben Fisher en Tellis (1998) vastgesteld door bij respondenten een aantal vragenlijsten af te nemen: een vragenlijst met directe vragen over een sociaal gevoelig onderwerp, een lijst met indirecte vragen over dit onderwerp, een lijst die de neiging tot het geven van sociaal wenselijke antwoorden meet en een lijst die de geschatte 'ware score' meet.

Een andere manier om sociaal wenselijke antwoorden te voorkomen, was om de leerlingen van tevoren te vertellen dat zij meededen aan een onderzoek naar internetrelaties bij tieners. Op die manier wisten zij nog niet dat het om een loverboy ging en werd de kans op sociaal wenselijke antwoorden beperkt. Ook de ouders die van tevoren toestemming gaven voor dit onderzoek, zijn in eerste instantie misleid over het doel van het onderzoek. De ouders en leerlingen hebben achteraf een debriefing gehad, om hen alsnog volledig te informeren.

3.3. Deelnemers

Aan dit onderzoek deden 96 meisjes mee in de leeftijd van 15 tot 17 jaar. Alle deelnemers zitten in de vierde klas van een VMBO-t opleiding aan een middelbare school in Enschede. Er is eerst contact opgenomen met de schoolleiding en zodra die akkoord was is er een brief uitgegaan naar de ouders van

de leerlingen, waarna zij vijf dagen hadden om hun eventuele bezwaar in te dienen. Toen dit niet gebeurde is begonnen met afname van de vragenlijsten.

Van de 96 ingevulde vragenlijsten, zijn er 95 bruikbaar, omdat er uit de resultaten van tevoren al bleek dat een deelnemster de vragen niet serieus had ingevuld. De vragen over demografische gegevens had zij niet beantwoord en veel van de invulvelden bij de vragenlijsten waren leeg gelaten. In de onderstaande frequentieverdeling (Tabel 1) is te zien hoe de demografische gegevens in deelnemerspopulatie verdeeld zijn.

Tabel 1
Frequentietabel met Verhoudingen in de Populatie (n=95)

Leeftijd	1,1%	14 jaar
	50,5%	15 jaar
	43,2%	16 jaar
	5,3%	17 jaar
Nationaliteit	87,4%	Nederlands
	3,2 %	Turks
	6,3 %	Nederlands/Turks
	3,2 %	Anders
Internet thuis beschikbaar	100%	Wel
	0%	Niet
Facebookprofiel	89,5%	Wel
	10,5%	Niet
Hyvesprofiel	56,8%	Wel
	43,2%	Niet

N = 95. Pairwise deletion of missing data.

3.4. Instrumenten

Rosenberg Self-esteem Scale (Nederlandse vertaling)

De Rosenberg Self-esteem Scale, ook wel RSES, is een veelgebruikte schaal voor het meten van zelfwaardering, voor dit onderzoek wordt de Nederlandse vertaling van deze schaal gebruikt. De lijst bestaat uit tien vragen die beantwoord dienden te worden op een vijfpuntsschaal. Deze liep van 1) 'klopt helemaal niet', tot 5) 'klopt helemaal'. De betrouwbaarheid van de originele RSES-NL is hoog met een Cronbach's Alpha van 0,86 (Franck, De Raedt, Barbez en Rosseel, 2008). De items 2, 5, 6, 8 en 9 zijn omgeschaald voor de data-analyse.

Voor dit onderzoek is er een aantal kleine aanpassingen in de formulering van de vragenlijst gemaakt. De vertaling naar het Nederlands is namelijk gedaan op een Belgische universiteit en daarom is het taalgebruik soms wat Vlaams Nederlands. Zo is bij vraag twee, de constructie 'Bij momenten denk ik dat ik helemaal niet deug' vervangen door: 'Soms denk ik dat ik helemaal niet deug'. Een ander voorbeeld van een item uit deze vragenlijst is: 'Ik heb het gevoel dat ik niet veel heb om trots op te zijn'. De versie van de gehele vragenlijst zoals gebruikt in dit onderzoek is te vinden in de bijlage.

Tot slot is er bij metingen van zelfvertrouwen/eigenwaarde nog een belangrijk verschil tussen het meten van 'trait' self-esteem en 'state' self-esteem, waarbij het bij de eerste gaat om de algemene taxatie van iemands eigenwaarde en bij de tweede om de momentele schommelingen in de gevoelens die iemand over zichzelf heeft (Leary, 1999). Voor het meten van de karaktereigenschap is het dus van belang dat de vragenlijst de 'trait' self-esteem meet, dit is het geval bij de RSES.

Need To Belong Scale (Nederlandse vertaling)

Een andere vragenlijst die gebruikt is, is de Nederlandse vertaling van de Need To Belong Scale. Deze schaal meet hoeveel behoefte de proefpersoon heeft om bij iets of iemand te horen. De schaal bestaat uit 10 items die beantwoord dienden te worden op een vijfpunts Likertschaal. Ook deze liep van 1) 'klopt helemaal niet', tot 5) 'klopt helemaal'. Een voorbeeld van een item uit deze vragenlijst is: 'Ik wil graag dat andere mensen mij accepteren'. De versie van de gehele vragenlijst zoals gebruikt in dit onderzoek is te vinden in de bijlage.

In vorige studies is de betrouwbaarheid van deze van deze schaal vastgesteld op Cronbach alpha's van 0,64 en 0,76 (Agbaria, 2011; Buffardi, Garnett, Plaut, Sanchez-Burks, 2011). De schaal is dus voldoende betrouwbaar. De items 1, 3 en 7 zijn omgeschaald voor de data-analyse.

Risk Taking Scale

Om risicovol gedrag te meten, werd er gebruik gemaakt van de Risk Taking Scale van Betz, Blais en Weber (2002). Deze schaal meet de neiging die de proefpersonen hebben om zich risicovol te gedragen op verschillende domeinen. De risicodomeinen die in deze schaal werden gebruikt zijn: financieel, gezondheid/veiligheid, recreatief, ethisch en sociaal. Van deze domeinen zijn er slechts drie van belang voor dit onderzoek, namelijk: gezondheid/veiligheid, ethisch en sociaal. De financiële en recreatieve risico's worden niet meegenomen, omdat deze niet direct te maken hebben met de risico's die slachtoffers van loverboys lijken te nemen. Van de gebruikte domeinen zijn er vier vragen uit de lijst gehaald, omdat deze voor de doelgroep niet relevant waren. Dit waren vragen over bijvoorbeeld het hebben van een affaire met een getrouwde man of vrouw en frauderen bij de belastingaangifte. Een paar items zoals gebruikt in het onderzoek zijn: 'Toegeven dat jouw smaak anders is dan die van jouw vrienden' en 'Af en toe uitdagende kleding dragen'.

Er is gekozen voor de Risk Attitude Scale (een aparte versie van de Risk Taking Scale) die vooral ingaat op het voorspellen van risicovol gedrag. Deze schaal bestaat uit 40 items waarvan er 24 gaan over gezondheid/veiligheid, ethiek of sociaal risicovol gedrag. Deze 24 items zijn aan de proefpersonen voorgelegd en moesten beantwoord worden op een vijfpuntsschaal die liep van 1) 'kleine kans dat ik dit zou doen', tot 5) 'grote kans dat ik dit zou doen'. De gebruikte subschalen zijn betrouwbaar gebleken met een Cronbach's alpha van 0,77 voor gezondheid/veiligheid, 0,78 voor ethiek en 0,70 voor sociaal risicogedrag (Betz et. al, 2002).

Gudjonsson Compliance Scale

De Gudjonsson Compliance Scale meet onder andere de bereidheid tot het vervullen van wensen van anderen, die iemand normaliter zou weigeren. Anders gezegd bepaalt iemands mate van compliance in hoeverre iemand datgene doet wat van hem of haar wordt gevraagd of de mate waarin hij/zij meegaat iets wat voorgesteld wordt (overigens zonder dat de persoon het daarmee eens hoeft te zijn (Smeets,

2008). Deze vragenlijst is vertaald naar het Nederlands door Smeets (2008) en bestaat uit 20 items die die beantwoord dienden te worden op een vijfpuntsschaal. Deze liep van 1) 'klopt helemaal niet', tot 5) 'klopt helemaal'. De betrouwbaarheid van de originele (Engelse) versie is onderzocht door Gudjonsson in 1989 en is vastgesteld op een Cronbach's alpha van 0,71, wat voldoende is. De items 16, 17 en 18 zijn omgeschaald voor de data-analyse.

Een voorbeeld van een item van deze vragenlijst zoals gebruikt in dit onderzoek, is: 'Als mensen sterk benadrukken dat ze gelijk hebben dan raak ik daar veelal door overtuigd'.

NEO-FFI Extraversie

De NEO-FFI is een schaal die de vijf aspecten van de zogenaamde Big Five meet, waaronder ook extraversie. Het is met 60 vragen de verkorte versie van de NEO-PI-R, en van deze 60 items zijn er 12 die extraversie meten, deze zullen gebruikt worden voor dit onderzoek. De Nederlandse versie is een zo nauwkeurig mogelijke vertaling van de Engelse NEO (Hoekstra, de Fruyt en Ormel, 2003), met items als: 'Ik ben graag daar waar wat te beleven valt' en 'Ik houd ervan veel mensen om me heen te hebben'.

Ook deze vragen konden beantwoord worden op een vijfpuntsschaal, welke liep van 1) 'klopt helemaal niet', tot 5) 'klopt helemaal'. Voor de schaal Extraversie is in alle bekende normgroepen een interne consistentie gemeten van 0.73 of hoger (Hoekstra et. al, 2003), dit is ruim voldoende. De items 3, 6, 9 en 12 zijn omgeschaald voor de data-analyse

Zelfcontrole

Kerstens en Stol (2012) hebben een schaal ontwikkeld om zelfcontrole te meten. De 13 stellingen die in deze schaal worden gebruikt om zelfcontrole te meten, zijn door hen betrouwbaar bevonden met $\alpha=0,74$. Ook deze vragen konden beantwoord worden op een vijfpuntsschaal. Deze liep van 1) 'klopt helemaal niet', tot 5) 'klopt helemaal'. Een voorbeeld van een item uit deze lijst is: 'Ik kom vaak in de problemen door wat ik doe'. De items 1, 4, 5 en 12 zijn omgeschaald voor de data-analyse

Ongeremd Internetgedrag

Deze korte schaal is ook ontwikkeld door Kerstens en Stol (2012) en is toegevoegd om het internetgedrag van de deelnemers te onderzoeken. Dit zijn zeven stellingen die beantwoord konden worden op een vijfpuntsschaal die liep van 1) 'klopt helemaal niet', tot 5) 'klopt helemaal', waarbij de derde optie 'neutraal' is. Deze schaal heeft een α van 0,85 en is dus betrouwbaar bevonden. Een voorbeeld van een item uit deze lijst is: 'Ik ga vaak op internet om mijn problemen te vergeten'.

Situatievragen

Om erachter te komen hoe de deelnemers zouden reageren op de verleidingen van een digitale loverboy, zijn 9 vragen gesteld over situaties die zich zouden kunnen voordoen. Zoals al eerder genoemd is, werden deze vragen indirect gesteld.

De vragen zijn afgeleid van drie fasen die een loverboy over het algemeen doorloopt als hij een meisje via het internet ronselt en die bekend zijn uit de literatuur. Namelijk: de selectiefase (1 vraag), de groomingsfase (5 vragen) en de inlijvingsfase (2 vragen). Ten slotte was er een vraag die ervoor zorgde dat de leerlingen het idee hadden dat het inderdaad een onderzoek is naar internetrelaties bij tieners.

Deze vraag meet niet de kans dat een meisje slachtoffer wordt van een loverboy en zal dus ook niet worden meegenomen in de berekeningen.

De vragen konden beantwoord worden op een vijfpuntsschaal die liep van 1) 'erg kleine kans', tot 5) 'erg grote kans'. De keuze voor de gestelde vragen is gebaseerd op literatuur waarin de manier van werken van loverboys in de verschillende fasen wordt uitgediept. (Zanetti, 2009; Verhoeven et al., 2011; De Smet en Mahjoub, 2008; Bovenkerk et al., 2006)

4. Resultaten

In het theoretisch kader is een aantal persoonlijkheidskenmerken genoemd waarvan vermoed werd dat deze invloed hebben op de kans dat een meisje slachtoffer wordt van een digitale loverboy. Met behulp van SPSS wordt getoetst of de mate van aanwezigheid van deze persoonlijkheidskenmerken bij de deelnemers, samenhangt met het al dan niet ingaan op verzoeken die een loverboy zou kunnen doen. Als er een samenhang tussen deze factoren kan worden aangetoond, zal verder worden onderzocht wat deze samenhang inhoudt.

Voordat de hiervoor benodigde toetsen worden uitgevoerd, is het databestand geïnspecteerd op fouten. Hierdoor is er met een schoon databestand gewerkt.

4.1. Betrouwbaarheid

Van alle gebruikte schalen, de situatievragenlijst en de vragenlijst als geheel is de betrouwbaarheid gemeten, welke staan weergegeven in Tabel 2. Uit deze tabel blijkt dat de subvragenlijsten over risico gedrag, ongeremd internet gedrag en de situatievragen een erg goede interne consistentie hebben. De betrouwbaarheidscoëfficiënten van de vragenlijsten over extraversie en zelfcontrole scoren onder de 0,7, waarmee ze een relatief lage interne consistentie hebben. Echter, deze score is niet dermate laag (0,69 en 0,67) dat de vragenlijsten niet meegenomen kunnen worden in het onderzoek.

De vragenlijst als geheel is voldoende betrouwbaar gebleken. Al met al is er dus geen reden om deze vragenlijsten, op basis van de betrouwbaarheid, niet te gebruiken.

Tabel 2

Cronbach's Alpha voor de Gebruikte Schalen, Situatievragenlijst en de Totale Vragenlijst.

Vragenlijst	Cronbach's Alpha
Rosenberg Self-esteem Scale	0,797
Need To Belong Scale	0,723
Risk Taking Scale	0,872
Gudjonsson Compliance Scale	0,785
NEO-FFI Extraversie	0,687
Zelfcontrole	0,656
Internetgedrag	0,879
Situatievragen	0,882
Totaal	0,788

N = 95. Pairwise deletion of missing data.

4.2. Correlatie en regressie

In Tabel 3 zijn de gemiddelde scores, standaarddeviaties en correlatiecoëfficiënten van de verschillende persoonlijkheidstesten en de situatievragen weergegeven. De gemiddelde scores zijn allemaal op een schaal van 1 tot 5. Uit de gemiddelde scores blijkt dat er op de Self Esteem schaal vrij hoog gescoord

werd (3,80), net als op de situatievragen (3,59) en extraversie (3,50). De gemiddelde score op de Need To Belong schaal (3,11) ligt net boven het middelpunt van de schaal en die van de andere schalen liggen daaronder. De standaarddeviaties zijn vrij hoog, vooral bij de situatievragen. Dit geeft aan dat er veel spreiding in de scores op de vragenlijst was. Uit de correlatiecoëfficiënten blijkt dat er samenhang is tussen een aantal verschillende subvragenlijsten. Echter, voor de onderzoeksvraag van dit onderzoek is het alleen van belang om de correlatie tussen de situatievragen en de andere subvragenlijsten te weten.

Uit de correlatiewaarden blijkt dat er geen significante correlaties zijn gevonden tussen de situatievragen en de persoonlijkheidsvragenlijsten. Ook via de methode van een multivariate 'stepwise' regressie-analyse, zijn er geen persoonlijkheidskenmerken gevonden die een relatie vertonen met het ingaan op de situatievragen. Er is dus geen samenhang gevonden tussen de score op de situatievragen en de score op deze vragenlijsten.

Tabel 3.

Gemiddelden, Standaarddeviaties en Correlatiecoëfficiënten

	Self Esteem	Need To Belong	Compliance	Extraversie	Zelfcontrole	Ongeremd Internet Gedrag	Risk Taking	Situatievragen
Self Esteem	-							
NTB	-,121	-						
Compliance	-,175		-					
Extraversie	,095	-,092	,174	-				
Zelfcontrole	-,004	-,044	-,156	-,023	-			
Ong. Int. Gedr	-,288**	,228*	,149	,008	-,007	-		
Risk Taking	-,042	-,099	-,159	-,032	,425**	-,028	-	
Situatievragen	-,011	,004	-,129	-,117	-,047	,032	,053	-
M	3,80	3,11	2,55	3,50	2,65	1,83	2,46	3,59
SD	0,82	0,70	0,82	0,94	0,62	0,82	0,83	0,99

N = 95. Pairwise deletion of missing data.

* Correlatie is significant bij een 0,05 level (tweezijdig)

** Correlatie is significant bij een 0,01 level (tweezijdig)

4.3. Invloed van de demografische gegevens

Van tevoren is de deelnemers gevraagd om een aantal gegevens van zichzelf in te vullen. Er is gemeten of er een invloed is van deze gegevens op de gemiddelde score op de situatievragen. Hiervoor

is wederom een correlatietoets gedaan, waarvoor bij de gegevens 'Leeftijd', 'Hyvesprofiel', 'Facebookprofiel', 'Informatie op profiel' en 'Situatievragen' gebruik is gemaakt van de Pearson Correlatie test. En voor het gegeven 'Nationaliteit' gebruik is gemaakt van Spearman's Rho, omdat dit een categorische variabele is. De resultaten staan in Tabel 4. Uit de tabel blijkt dat er geen correlatie kan worden aangetoond tussen het construct situatievragen en de demografische gegevens. Er is dus geen reden om aan te nemen dat een of meer van deze gegevens invloed heeft op de score op de situatievragen.

Tabel 4

Correlatiecoëfficiënten tussen demografische gegevens en situatievragen.

	Leeftijd	Nationaliteit	Wel/geen Hyves-profiel	Wel/geen Facebook-profiel	Informatie op profiel	Situatievragen
Leeftijd	-					
Nationaliteit	-,062	-				
Hyvesprofiel	,049	,058	-			
Facebookprofiel	-,183	,076	,047	-		
Info op profiel	-,008	,024	-,274**	-,375**	-	
Situatievragen	-,025	-,025	-,058	,198	-,060	-

N = 95. Pairwise deletion of missing data.

* Correlatie is significant bij een 0,05 level (tweezijdig)

** Correlatie is significant bij een 0,01 level (tweezijdig)

4.4. De situatievragen apart genomen

Het is voor dit onderzoek ook interessant om te weten wat de gemiddelde scores en correlaties met persoonlijkheidsvragenlijsten, van de verschillende situatievragen apart zijn. Op deze manier kan worden geanalyseerd of er bepaalde verleidingstactieken zijn waar de meiden sneller op in zouden gaan, dan op andere. En ook kan er wederom worden geanalyseerd of er bepaalde persoonlijkheidskenmerken zijn die daar invloed op hebben. De gemiddelde scores, standaarddeviaties en correlatiecoëfficiënten zijn te vinden in Tabel 5. De volledig uitgeschreven vragen, zoals deze aan de deelnemers gesteld zijn, zijn te vinden in de bijlage.

De gemiddelde scores op de situatievragen zijn opvallend, deze liggen namelijk allemaal boven de 3, wat betekent dat er een algemene neiging is om wel in te gaan op de verleidingstactieken van een loverboy. Uit de tabel blijkt verder dat vooral op vraag 1, 2, 5 en 7 vrij hoog gescoord wordt, deze scores liggen tegen de 4 aan, of zelfs hoger dan 4 (vraag 2). Dit betekent dat vooral op deze verleidingstactieken makkelijk zal worden ingegaan.

Er zijn geen significante correlatiecoëfficiënten gevonden, wat aangeeft dat er geen samenhang is gevonden tussen de persoonlijkheidsvragenlijsten en de verschillende situatievragen.

Tabel 5

Gemiddelde scores, standaarddeviaties en correlatiecoëfficiënten per situatievraag

	Vraag 1	Vraag 2	Vraag 3	Vraag 4	Vraag 5	Vraag 6	Vraag 7	Vraag 8
Self Esteem	-,089	,036	,020	,015	,056	,003	-,037	-,088
NTB	,049	,048	,049	-,178	,019	-,014	-,183	-,007
Compliance	-,138	-,101	-,077	-,119	-,102	,034	-,156	-,040
Extraversie	,131	,052	-,081	-,058	,023	-,056	-,024	-,068
Zelfcontrole	,160	,019	-,070	-,030	,053	-,194	-,008	-,082
Ong. Int. Gedr	,031	,026	-,041	-,082	-,120	-,068	-,044	-,003
Risk Taking	,175	,155	,032	,056	,168	-,096	,165	-,012
M	3,71	4,21	3,64	3,17	3,87	3,46	3,83	3,53
SD	1,18	1,14	1,08	1,34	1,10	1,13	1,07	1,18

N = 95. Pairwise deletion of missing data.

* Correlatie is significant bij een 0,05 level (tweezijdig)

** Correlatie is significant bij een 0,01 level (tweezijdig)

5. Discussie, Conclusie & Aanbevelingen

5.1. Discussie

5.1.1. Verwachtingen en uitkomsten

In het theoretisch kader is er een aantal persoonlijkheidskenmerken besproken waarvan vermoed werd dat deze een invloed zouden hebben op de kans dat een meisje slachtoffer wordt van een loverboy. Van al deze persoonlijkheidskenmerken werd verwacht dat ze, als zij in meerdere mate aanwezig waren, de kans zouden vergroten dat een meisje in zou gaan op een verzoek van een loverboy. Echter, uit dit onderzoek is anders gebleken. Van de gekozen kenmerken was er geen een die invloed had op deze kans.

Het feit dat er in dit onderzoek geen samenhang is gevonden tussen de kans om slachtoffer te worden van een loverboy en de aanwezigheid van bepaalde persoonlijkheidskenmerken, is opmerkelijk. Zeker aangezien er in de praktijk en eerder onderzoek (Gudjonsson, 1989; Van den Borne & Kloosterboer, 2005; Staring, 2007; Kerstens & Stol, 2012) andere waarnemingen worden gedaan. Daarbij werd aangegeven dat er bepaalde persoonlijkheidskenmerken zijn die vaker voor lijken te komen bij meisjes die slachtoffer worden van een loverboy. Een mogelijke verklaring voor deze tegenstrijdige uitkomsten is, dat meisjes die slachtoffer zijn geworden van een loverboy de genoemde eigenschappen wel bezitten, maar dat deze eigenschappen niet een reden zijn dat zij slachtoffer zijn geworden. Er zou in dat geval geen causaal verband bestaan tussen persoonlijkheidskenmerken en de kans om slachtoffer te worden.

5.1.2. De gebruikte methode

Er zijn bij dit onderzoek bepaalde keuzes gemaakt in het opstellen van de methode. Maar zijn deze keuzes wel juist geweest?

Respondenten

Er is gekozen voor een respondentengroep die bestaat uit 96 meisjes uit 4 VMBO-t, van een school in Enschede. Maar was dit wel een representatieve groep? Door de keuze voor deze groep is er weinig variatie aanwezig; allen doen zij dezelfde opleiding, op dezelfde school en wonen zij in dezelfde regio. De keuze voor een VMBO doelgroep in deze leeftijdscategorie is op basis van eerder genoemde literatuur (Garnier, 2007; Bovenkerk et al., 2004) goed te verantwoorden, maar meer representativiteit zou kunnen worden behaald door het onderzoek op verschillende scholen, uit verschillende regio's af te nemen. Doordat er weinig variatie in de onderzoeksgroep zit, is er in dit onderzoek sprake van een selecte steekproef en de uitslagen zijn dus niet direct generaliseerbaar naar een nationale populatie (Baarda & De Goede, 1997). Ook is de grootte van respondentengroep van belang, 96 respondenten is op zich acceptabel, maar een hoger aantal zou zorgen voor nog meer betrouwbaarheid. Zeker omdat er een groot aantal variabelen wordt gemeten, zou het beter zijn om een grotere respondentengroep te ondervragen, om zo de kleinere verschillen beter te kunnen onderscheiden.

Hoewel er een responspercentage van 99% is, is het niet na te gaan of de ingeleverde vragenlijsten serieus zijn ingevuld. Dit is niet te controleren en er zijn redenen om te vermoeden dat er niet altijd even serieus met de vragenlijsten is omgegaan. Zo waren sommige deelnemers al na 5 tot 10 minuten klaar met het invullen, terwijl de gemiddelde deelnemer hier zeker 20 minuten over deed. Ook gaven deelnemers aan weinig zin te hebben in het invullen van de test, dit zou kunnen beïnvloeden hoe (serieus) zij de vragenlijst invullen. De deelnemers hebben in dit geval niet zelf gekozen voor dit onderzoek, de school heeft die keuze gemaakt en de leerlingen werken eraan mee. Dit kan een reden zijn dat zij eigenlijk weinig zin hebben om mee te werken aan het invullen van de vragenlijst (Baarda en De Goede, 1997).

Van tevoren is er geprobeerd om zoveel mogelijk rekening te houden met het opleidingsniveau van de deelnemers, maar het kan zijn dat de vragenlijst alsnog te moeilijk is geweest. Er werden tijdens het afnemen van de vragenlijst af en toe wat vragen gesteld over wat er bedoeld werd met bepaalde vragen of wat bepaalde woorden betekenden. Een te ingewikkeld taalgebruik kan ervoor zorgen dat een deelnemer niet meer begrijpt wat er gevraagd wordt, wat natuurlijk een negatieve invloed heeft op het onderzoek (Baarda en De Goede, 1997).

Vragenlijsten

Bij dit onderzoek is er de keuze gemaakt voor een zevental gestandaardiseerde en gevalideerde persoonlijkheidsvragenlijsten, dus de betrouwbaarheid en validiteit van deze vragenlijsten hoeft niet in twijfel te worden getrokken. Maar is zeven vragenlijsten misschien te veel? In totaal bestond de vragenlijst uit 99 vragen, waar de respondenten gemiddeld zo'n 20 minuten over deden. Er werd tijdens en na het afnemen van de vragenlijsten door de respondenten aangegeven dat ze de vragenlijst erg lang en saai vonden. Doordat de vragenlijst relatief veel vragen had en de situatievragen pas aan het eind kwamen, kan het zijn dat de deelnemers vermoeid raakten en dat de motivatie en concentratie voor het beantwoorden van deze vragen minder was geworden (Baarda en De Goede, 1997). Dit zou de score op deze vragen kunnen hebben beïnvloed.

Hoewel bij de persoonlijkheidsvragen gebruik is gemaakt van gestandaardiseerde vragenlijsten, is de situatievragenlijst speciaal voor dit onderzoek opgesteld. In de data-analyse is deze vragenlijst betrouwbaar bevonden, maar behalve betrouwbaarheid, is validiteit natuurlijk ook van belang. Bij de keuze voor de items van de situatievragen is er rekening gehouden met de verschillende aspecten van de werkwijze van een loverboy. Er is over alle relevante onderdelen van deze werkwijze een vraag gesteld en de test is dus representatief voor de onderwerpen die dit onderzoek probeert te meten. Er is in dit geval dus wel rekening gehouden met inhoudsvaliditeit (DeVellis, 2003). Voor het vaststellen van de criteriumvaliditeit zou er vervolgonderzoek moeten komen door bijvoorbeeld slachtoffers van loverboys te ondervragen om te zien of zij hoog scoren op de situatievragen. Als zij hier hoog op scoren, is dat een goed teken voor de criteriumvaliditeit (DeVellis, 2003).

Van tevoren is gekozen voor een indirecte vraagstelling bij de situatievragen, deze methode blijkt volgens eerder onderzoek (Fisher, 1993; Fisher en Tellis, 1998) een adequate manier te zijn om de vragenlijst te corrigeren voor sociaal wenselijke antwoorden. De vraag is of dat in dit onderzoek ook een goede keuze is geweest. Bij de situatievragen is gevraagd naar de kans dat 'een typisch VMBO-4 meisje'

in zou gaan op een bepaald verzoek dat door een loverboy zou kunnen worden gedaan. Echter, het is mogelijk dat dit voor ruis in de resultaten heeft gezorgd. Het zou kunnen zijn dat de deelnemers een stereotypering van een VMBO-4 meisje in hun hoofd hebben en de vragen naar deze stereotypering hebben beantwoord. De onderliggende ware score wordt op die manier niet achterhaald. Als dit het geval is dan zou dat kunnen verklaren waarom er geen correlatie wordt gevonden tussen de persoonlijkheidsvragen en de situatievragen, omdat de eerste over de deelnemer zelf gaan en de tweede worden beantwoord alsof ze over een stereotype VMBO-4 meisje gaan. Ook kan dit verklaren waarom er zo hoog is gescoord op de situatievragen in het algemeen. Aangezien het imago van VMBO leerlingen niet erg goed is (Arendz, Van Katwijk en Schokker, 2011), is misschien zo dat de deelnemers het typische VMBO-4 meisje zien als iemand die wel in zou gaan op de verzoeken van een loverboy.

5.2. Conclusie

Het doel van dit onderzoek was om te bepalen of er persoonlijkheidskenmerken zijn die meisjes in de leeftijd van 15 en 16 jaar, vatbaarder maken voor de verleidingstactieken van een digitale loverboy. Vanuit de (grijze) literatuur is er een keuze gemaakt voor een aantal persoonlijkheidskenmerken waarvan het vermoeden bestond dat deze invloed hebben op de kans dat iemand slachtoffer van een loverboy wordt. Deze persoonlijkheidskenmerken zijn: zelfwaardering, de behoefte om ergens bij te horen, risicogedrag, inschikkelijkheid, extraversie, lage zelfcontrole en ongeremd internetgedrag (Bovenkerk et al. ,2004; Van den Borne en Kloosterboer, 2005; Staring, 2007; Gudjonsson, 1989; Verhoeven, Van Gestel en De Jong, 2011; Baumeister en Leary, 1995; Kerstens en Stol, 2012). Door vragen te stellen over een situatie die zich voor zou kunnen doen wanneer een digitale loverboy een meisje zou willen ronselen, werd bepaald hoe groot de kans was dat een deelnemer slachtoffer zou worden van een loverboy.

5.2.1. De invloed van persoonlijkheidskenmerken op de vatbaarheid voor digitale loverboys

Uit de data-analyse is gebleken dat de genoemde persoonlijkheidskenmerken geen invloed hebben op de kans dat een meisje slachtoffer wordt van een digitale loverboy. Er bleek geen samenhang te zijn tussen deze kenmerken en de antwoorden die de meisjes gaven op de situatievragen. In tegenstelling tot wat van tevoren werd verwacht, heeft de mate waarin iemand deze persoonlijkheidskenmerken bezit dus geen invloed op de algemene kans dat een meisje slachtoffer wordt van een digitale loverboy.

Om dit nog wat verder te onderzoeken, is ook gekeken naar de invloed van de persoonlijkheidskenmerken op de verschillende verleidingstechnieken. Het gaat dan niet om de kans om slachtoffer te worden in het algemeen, maar om de kans dat een meisje ingaat op een specifieke verleidingstactiek van een digitale loverboy, zoals die zijn weergegeven in de situatievragen. Ook hier is geen significante samenhang gevonden.

5.2.2. Invloed van demografische gegevens

Uit de data-analyse werd verder duidelijk dat de demografische gegevens die voorafgaand aan de test zijn gemeten, geen invloed hebben op de kans dat een meisje slachtoffer wordt van een loverboy.

Leeftijd, nationaliteit, het wel of niet hebben van een Facebook- of Hyvesprofiel en de hoeveelheid informatie op het profiel, hebben dus geen invloed op de kans dat een meisje slachtoffer wordt van een digitale loverboy.

5.2.3. Ingaan op de verleidingen van een digitale loverboy

In de analyses viel verder op dat de score op de situatievragen vrij hoog lag, gemiddeld 3,59 op een vijfpuntsschaal. Dit zou betekenen dat de algemene tendens in de onderzoeksgroep is, om wel in te gaan op de verleidingen van een digitale loverboy. Verdere analyses wezen uit dat er een aantal verleidingen zijn waar de meisjes wel voor zouden vallen. 4-VMBO meisjes van 15 en 16 jaar zouden waarschijnlijk wel een vriendenverzoek van een onbekende jongen op Facebook zouden accepteren. Ook zouden ze, als zij via Facebook een jongen hebben leren kennen, wel hun MSN adres en telefoonnummer aan hem geven. En als zij eenmaal een vriendje hebben, is de kans groot dat zij ervoor kiest om meer tijd met haar vriendje door te brengen dan met haar familie en vrienden.

Vertaald naar de werkwijze van de meeste digitale loverboys, betekent dit dat 4-VMBO meisjes van 15 en 16 jaar in alle fases van de werkwijze, van selectie tot inlijving, in zouden gaan op de verleidingen van een loverboy.

5.3. Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

In vervolgonderzoek naar een vergelijkbaar onderwerp zijn er een aantal dingen waar rekening mee gehouden zou moeten worden.

Hoewel er rekening is gehouden met het opleidingsniveau en de leeftijd van de onderzoeksgroep, zou de vragenlijst daar nog beter op afgestemd kunnen worden. Zo is er in onderzoek van Kerstens & Stol (2012) naar 'cybersafety' bij jongeren, voorafgaand aan het onderzoek gebruik gemaakt van interviews met experts over het interviewen van deze bepaalde doelgroep. De uitkomsten hiervan werden meegenomen bij het opstellen van de vragenlijst. Ook hebben zij gebruik gemaakt van een pretest met tien jongeren om te zien hoe zij reageerden op de daar gebruikte vragenlijst. Deze aanpak zou bij vervolgonderzoek naar slachtoffers van loverboys ook goed kunnen werken.

Verder zou het waarschijnlijk beter zijn om een grotere respondentengroep te gebruiken, om zo nog meer betrouwbare resultaten te krijgen. Een eventueel power probleem zou op deze manier voorkomen kunnen worden en zo zouden kleinere verschillen beter waargenomen kunnen worden. Men zou er ook voor kunnen kiezen om deze hele respondentengroep op te delen in kleinere groepen en per groep een kleiner aantal persoonlijkheidskenmerken te testen. Op die manier zou de vragenlijst per deelnemer minder lang worden, waardoor de concentratie en motivatie van de deelnemers misschien verhoogt wordt. Wel is het dan ook van belang dat de gekozen groep meer variatie heeft. Het zou dan moeten gaan om respondenten van verschillende scholen, uit verschillende regio's en met verschillende opleidingsniveaus.

Om het vermoeden te onderzoeken dat de slachtoffers misschien wel de genoemde persoonlijkheidskenmerken hebben, maar dat dit niet de reden is dat zij slachtoffers zijn geworden, zou

de voor dit onderzoek gebruikte vragenlijst ook afgenomen kunnen worden bij slachtoffers van loverboys. Er kan dan worden aangetoond of zij daadwerkelijk de bevroegde persoonlijkheidskenmerken bezitten, zoals in de literatuur wordt aangegeven en of zij inderdaad hoger zouden scoren op de situatievragen. Er zou dan specifiek moeten worden gekeken naar de samenhang tussen deze persoonlijkheidskenmerken en de situatievragen.

De validiteit van de situatievragen zou bij vervolgonderzoek kunnen worden verhoogd door validatie-items toe te voegen. Bij deze strategie voeg je een aantal schalen toe die gericht zijn op het blootleggen van verschillende meetfouten in een vragenlijst (DeVellis, 2003). Wel moet erop gelet worden dat de lijst niet te lang wordt, om zo de concentratie en motivatie van de deelnemers te behouden. Dit zou dus wel kunnen werken, maar dan in combinatie met verkorte vragenlijsten.

Ook zou de vragenlijst kunnen worden verbeterd door de indirecte vraagstelling aan te passen. Er kan dan worden gekozen voor een directe aanpak, maar dan moet er wel gelet worden op het soort vragen dat men stelt. De vragen zullen dan zo gesteld moeten worden dat het voor de deelnemers niet duidelijk is dat het om verzoeken gaat, waar zij beter niet op in zouden kunnen gaan. De indirecte vraagstelling kan ook behouden worden, maar wellicht is het dan beter om de vragen te stellen over klasgenootjes of vriendinnen van de deelnemer. Dit verkleint de kans dat de situatievragen worden beantwoord naar een stereotype. Maar men zou ook voor een totaal andere aanpak kunnen gaan, door de deelnemers hun eigen gedrag niet te laten voorspellen, maar door het daadwerkelijke gedrag te meten. Daarbij zou je bijvoorbeeld een deelnemer een chatgesprek kunnen laten hebben dat gemanipuleerd wordt door de onderzoeker. Hierbij worden dan ook verzoeken gedaan die een loverboy zou kunnen doen, maar dan wordt gemeten wat het meisje in zo'n geval daadwerkelijk doet.

Ten slotte zou het interessant zijn om verder onderzoek te doen naar de hoge score op de situatievragen. Deze scores geven aan dat meisjes uit 4 VMBO vermoeden dat een typisch VMBO-4 meisje over het algemeen wel in zou gaan op de verleidingen van een digitale loverboy en dit is op zich opmerkelijk en ook best zorgelijk. Vervolgonderzoek naar kenmerken die ervoor zorgen dat een meisje sneller slachtoffer wordt van een loverboy is dan ook nog steeds nodig. Op die manier zal er in de toekomst wellicht een beter beeld van de risicogroep kunnen worden geschetst, waardoor preventie zal kunnen worden verbeterd.

6. Referenties

- Agbaria, Q., Hamama, L., & Ronen, T. (2011). The link between developmental components (age and gender), need to belong and resources of self-control and feelings of happiness, and frequency of symptoms among Arab adolescents in Israel. *Children and Youth Services Review, 34*(10), 2018-2027.
- Arendz, T., van Katwijk, J., Schokker, T. (2011). *CU@School, Jeugdcultuur en Onderwijs*. Verkregen van: <http://media.leidenuniv.nl/legacy/essaybundel-cu-school>.
- Baarda, D.B. & De Goede, M.P.M. (1997). *Methoden en Technieken*. Houten: Educatieve Partners Nederland BV.
- Barbez, C., Franck, E., De Raedt, R., & Rosseel, Y. (2008). Psychometric properties of the Dutch Rosenberg self-esteem scale. *Psychologica Belgica, 48* (1), 25-35.
- Baumeister, R.F., & Leary, M.R. (1995). The Need to Belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychol Bull, 117*(3), 497-529.
- Betz, N.E., Blais, A., & Weber, E.U. (2002). A domain-specific risk-attitude scal: Measuring risk perceptions and risk behaviors. *Journal of Behavioral Decision Making, 15*(4), 263-290.
- Borne, A. van den & Kloosterboer, K. (2005). *Inzicht in uitbuiting: Handel in minderjarigen in Nederland nader onderzocht*. Opgesteld door ECPAT Nederland, Defence for Children International Nederland, Unicef Nederland en Plan Nederland. Verkregen op van www.ecpat.nl.
- Bovenkerk, F. & Pronk, G.J. (2007). Over de bestrijding van loverboymethoden. *Justitiëleverkenningen: Mensenhandel, 7*, 82-95.
- Bovenkerk, F., San, M. van, Boone, M., Boekhout van Solinge, T. & Korf, D. (2004). *'Loverboys' of modern pooierschap in Amsterdam*. Willem Pompe Instituut voor Strafrechtswetenschappen, Utrecht.
- Buffardi, L.E., Garnett, F.G., Plaut, V.C., & Sanchez-Burks, J. (2011). "What about me?" Perceptions of exclusion and Whites' reactions to multiculturalism. *Journal of Personality and Social Psychology, 101*(2), 337-353
- DeVellis, R.F. (2003). *Scale Development; Theory and applications*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Fisher, R.J. (1993). Social desirability bias and the validity of indirect questioning. *Journal of Consumer Research, 20*(2), 303-315.
- Fisher, R.J., & Tellis, G.J. (1998). Removing social desirability bias with indirect questioning: Is the cure worse than the disease? *Advances in Consumer Research, 25*, 563-567.

- Garnier, W. (2007). *Moderne vormen van prostitutie in de Nederlandse jongerencultuur. Een onderzoek naar de denkbelden van mannelijke adolescenten*, bachelorscriptie Universiteit Twente en Stichting Prostitutie Maatschappelijk Werk, Humanitas Rotterdam.
- Gudjonsson, G.H. (1989). Compliance in an interrogative situation: A new Scale. *Personality and individual differences*, 10(5), 535-540.
- Hoekstra, H.A., Fruyt, F. de, & Ormel, J. (2003). *NEO Persoonlijkheidsvragenlijsten; NEO-PI-R en NEO-FFI*. Lisse: Swets en Zetlinger.
- Jansen, M. & Remijnse, M. (2007). *Loverboys in de Keten(s). Advies ketens loverboyproblematiek in Zeeland*. Middelburg: Scoop.
- Kerstens, J. & Stol, W. (2012). *Jeugd en Cybersafety. Online slachtoffer- en daderschap onder Nederlandse jongeren*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Leary, M.R. (1999). *Making Sense of Self-Esteem*. Verkregen op 12 juni 2012 van <http://instruct.uwo.ca/psychology/371g/Leary1999.pdf>.
- Repetur, L. (2006). *Meerjarenplan jeugdprostitutie 2007/2008/2009: jeugdprostitutie: hoe staan we ervoor?* Utrecht: TransAct.
- Smeets, T. (2008). *Forensisch psychodiagnostisch gereedschap*. Amsterdam: Harcourt.
- Smet, S. de & Mahjoub, S. (2008). *Op het scherp van het net: Een verkennende studie over jongeren, internet en betaalseks*. Anderlecht: Impresor.
- Staring, R. (2007). Handelaars in vrouwen; achtergronden en werkwijze. *Justitiële Verkenningen*, 33(7), 50-63.
- Veenvliet, K. (2012). *De slachtoffersselectie van loverboys: Het internet als hulpmiddel*. Verkregen op 18 september 2012 van <http://www.utwente.nl/igs/icrisp/Students/StudentTheses/Completed%20Bachelor%20theses%20assignments/Bachelorthese%20verslaglegging%20-%20Kim%20Veenvliet.doc/>
- Verhoeven, M.A., Gestel, B. van & Jong, D. de (2011). *Mensenhandel in de Amsterdamse raamprostitutie. Een onderzoek naar aard en opsporing van mensenhandel*. Den Haag: Boom Juridisch Uitgevers.
- Zanetti, V.S.M & Kanters, K. (2009). *Management samenvatting: analyse loverboys op internet. Politiecorps Rotterdam-Rijnmond*. Verkregen van www.hetccv.nl.
- Zanetti, V.S.M. (2009). De digitale loverboy, *Proces*, 5, 279-291.

Bijlagen

De vragenlijst zoals gepresenteerd aan de deelnemers

Internetrelaties bij tieners

Beste deelnemer,

Fijn dat je wilt meewerken aan dit onderzoek!

Mijn afstudeeronderzoek richt zich op de rol van de persoonlijkheid van meisjes, op het ontstaan van internetrelaties. Om hiervan een beeld te krijgen wil ik je vragen deze vragenlijst zo goed mogelijk in te vullen.

De vragenlijst bestaat uit 2 delen.

In het eerste deel zullen een aantal vragen gesteld worden over persoonlijkheid; in het tweede deel word je gevraagd een oordeel te geven over een aantal beschreven situaties. De vragenlijst is volledig anoniem; wat jij precies hebt ingevuld zal vertrouwelijk worden behandeld.

De vragenlijst neemt maximaal een half uur in beslag.

Houd je bij het invullen s.v.p. aan de volgorde van de vragenlijst, begin dus bij het begin en werk zo de test door.

Het is erg belangrijk dat je alle informatie bij de vragenlijsten goed doorleest, zodat je weet wat de bedoeling is.

Het gaat bij deze vragen om je persoonlijke indruk of mening; er zijn dus geen goede of foute antwoorden. Probeer vooral de vragen zo eerlijk mogelijk te beantwoorden.

Mocht je vanwege dringende redenen niet meer verder kunnen met het invullen van de vragenlijst, of heb je andere vragen. Geef dit dan aan bij de docent of bij mij.

Alvast hartelijk bedankt en succes!

Mariska Brinkman

Start

Internetrelaties bij tieners

1.

Wat is je leeftijd? *

.....

2.

Wat voor opleiding doe je? *

.....

3.

Wat is je nationaliteit? *

.....

4.

Kun jij thuis internetten?

Ja

Nee

5.

Heb je een Hyvesprofiel? *

Ja

Nee

6.

Heb je een Facebookprofiel? *

Ja

Nee

7.

Welke informatie staat op jouw profiel?

Mijn voornaam

Mijn achternaam

Mijn straatnaam

Mijn woonplaats

Mijn telefoonnummer

Mijn emailadres

Mijn leeftijd

Mijn school

Mijn hobby's

Foto's of filmpjes van mezelf

Foto's of filmpjes van mijn vrienden

Foto's of filmpjes van mijn familie

Deel 1

Op de volgende pagina's volgt een aantal uitspraken. Geef bij elk van de uitspraken aan in hoeverre deze bij jou past. Dit kan je doen door het bolletje aan te klikken dat jouw oordeel het best weergeeft.

- Eerste bolletje: de uitspraak klopt helemaal niet
- Tweede bolletje: de uitspraak klopt niet echt
- Derde bolletje: neutraal
- Vierde bolletje: de uitspraak klopt een beetje
- Vijfde bolletje: de uitspraak klopt helemaal

8.

Bijvoorbeeld

Ik ben een echte grappenmaker	Klopt helemaal niet			Klopt helemaal	
	0	0	0	0	0

9.

	Klopt helemaal niet			Klopt helemaal	
1. Over het algemeen ben ik tevreden met mezelf	0	0	0	0	0
2. Soms denk ik dat ik helemaal niet deug	0	0	0	0	0
3. Ik heb het gevoel dat ik een aantal goede kwaliteiten heb	0	0	0	0	0
4. Ik ben in staat dingen even goed te doen als de meeste andere mensen	0	0	0	0	0
5. Ik heb het gevoel dat ik niet veel heb om trots op te zijn	0	0	0	0	0
6. Het is ongetwijfeld zo dat ik me soms nutteloos voel	0	0	0	0	0
7. Ik heb het gevoel dat ik een waardevol iemand ben, minstens zo waardevol als anderen	0	0	0	0	0
8. Ik wou dat ik meer respect voor mezelf kon opbrengen	0	0	0	0	0
9. Al met al ben ik geneigd mezelf een mislukking te voelen	0	0	0	0	0
10. Ik neem een positieve houding aan ten opzichte van mezelf	0	0	0	0	0

10.

	Klopt helemaal niet			Klopt helemaal	
1. Wanneer andere mensen mij niet lijken te accepteren, dan maak ik mij daar niet druk over.	0	0	0	0	0
2. Ik probeer niets te doen, wat ervoor zou kunnen zorgen dat andere mensen mij afkeuren of gaan mijden.	0	0	0	0	0
3. Ik maak mij zelden zorgen over of andere mensen om mij geven.	0	0	0	0	0
4. Ik heb het nodig om te weten dat er mensen zijn tot wie ik mij in geval van nood kan wenden.	0	0	0	0	0
5. Ik wil graag dat andere mensen mij accepteren.	0	0	0	0	0
6. Ik ben niet graag alleen.	0	0	0	0	0
7. Het maakt mij niets uit om voor langere tijd van mijn vrienden gescheiden te zijn.	0	0	0	0	0
8. Ik heb een sterke behoefte om erbij te horen.	0	0	0	0	0
9. Ik vind het erg vervelend, wanneer ik niet bij de plannen van anderen betrokken wordt.	0	0	0	0	0
10. Mijn gevoelens zijn snel gekwetst, wanneer ik de indruk krijg dat anderen mij niet accepteren.	0	0	0	0	0

11.

	Klopt helemaal niet			Klopt helemaal	
1. Ik geef mensen snel hun zin wanneer ik onder druk word gezet.	0	0	0	0	0
2. Ik vind het er moeilijk om tegen mensen te zeggen dat ik het niet met hen eens ben.	0	0	0	0	0
3. Van mensen met veel gezag krijg ik een oncomfortabel en ongemakkelijk gevoel.	0	0	0	0	0
4. Als mensen sterk benadrukken dat ze gelijk hebben dan raak ik daar veelal door overtuigd.	0	0	0	0	0
5. Ik heb de neiging om alert en schrikachtig te worden als er mensen met veel gezag in de buurt zijn.	0	0	0	0	0
6. Ik doe mijn best om gezaghebbende mensen vooral niet te beledigen	0	0	0	0	0
7. Ik heb nogal de neiging mensen gelijk te geven zelfs als ik weet dat ze ongelijk hebben.	0	0	0	0	0
8. Ik zie mijzelf als een erg gehoorzaam persoon.	0	0	0	0	0
9. Ik denk dat het meestal beter is om moeilijke en angstaanjagende situaties te vermijden dan om een confrontatie aan te gaan.	0	0	0	0	0
10. Ik doe mijn best om het andere mensen naar hun zin te maken.	0	0	0	0	0
11. Als je aan mensen laat merken dat je het niet eens bent met hen dan kost dat een boel tijd, terwijl het dat vaak niet waard is.	0	0	0	0	0
12. Ik denk dat het in de regel goed is om te doen wat je wordt opgedragen.	0	0	0	0	0
13. Als ik ergens over twijfel, dan ben ik geneigd om wat anderen te vertellen te geloven.	0	0	0	0	0

14. In het algemeen probeer ik confrontaties met anderen te vermijden.	0	0	0	0	0
15. Vroeger, toe ik kind was, heb ik wel eens de schuld op me genomen voor iets dat ik niet had gedaan.	0	0	0	0	0
16. Ik zou mensen nooit gelijk geven alleen maar om hen een plezier te doen.	0	0	0	0	0
17. Ik verzet me sterk wanneer ik onder druk gezet word om iets te doen wat ik eigenlijk niet wil.	0	0	0	0	0
18. Het interesseert me niet zoveel wat anderen van mij denken.	0	0	0	0	0
19. Ik doe erg mijn best om te doen wat van me verwacht wordt.	0	0	0	0	0
20. Vroeger, toen ik kind was, deed ik wat mijn ouders zeiden.	0	0	0	0	0

12.

	Klopt helemaal niet			Klopt helemaal	
1. Ik houd ervan veel mensen om me heen te hebben.	0	0	0	0	0
2. Ik lach gemakkelijk.	0	0	0	0	0
3. Ik zie mezelf niet echt als een vrolijk en opgewekt persoon.	0	0	0	0	0
4. Ik vind het echt leuk om met mensen te praten.	0	0	0	0	0
5. Ik ben graag daar waar wat te beleven valt.	0	0	0	0	0
6. Ik geef er meestal de voorkeur aan om dingen alleen te doen.	0	0	0	0	0
7. Ik voel me vaak alsof ik barst van de energie.	0	0	0	0	0
8. Ik ben een vrolijk en levendig iemand.	0	0	0	0	0
9. Ik ben geen vrolijke optimist.	0	0	0	0	0
10. Ik heb een jachtig leven.	0	0	0	0	0
11. Ik ben een heel actief persoon.	0	0	0	0	0
12. Ik ga liever mijn eigen gang dan dat ik leiding geef aan anderen.	0	0	0	0	0

13.

	Klopt helemaal niet			Klopt helemaal	
1. Ik kan me goed concentreren	0	0	0	0	0
2. Ik zeg dingen zonder erover na te denken	0	0	0	0	0
3. Ik koop dingen die ik leuk vind zonder erbij na te denken	0	0	0	0	0
4. Ik vind het leuk om moeilijke opdrachten te doen	0	0	0	0	0
5. Ik denk veel na over de toekomst	0	0	0	0	0
6. Ik houd van spannende dingen	0	0	0	0	0
7. Ik ben vaak druk in de klas	0	0	0	0	0
8. Ik kom vaak in de problemen door wat ik doe	0	0	0	0	0
9. Ik kan niet lang stil zitten	0	0	0	0	0
10. Ik vind het leuk om gevaarlijke dingen te doen	0	0	0	0	0
11. Ik heb vaak ruzie met anderen	0	0	0	0	0
12. Ik zorg ervoor dat ik krijg wat ik wil	0	0	0	0	0
13. Ik denk alleen aan mezelf	0	0	0	0	0
14. Ik word snel kwaad	0	0	0	0	0

14.

	Klopt helemaal niet			Klopt helemaal	
1. Ik praat makkelijker op internet dan in het echt	0	0	0	0	0
2. Ik doe op internet soms of ik iemand anders ben	0	0	0	0	0
3. Ik maak makkelijker vrienden op internet dan in het echte leven	0	0	0	0	0
4. Op internet praat ik over dingen waar ik anders nooit over praat	0	0	0	0	0

5. Ik ga vaak op internet om mijn problemen te vergeten	0	0	0	0	0
6. Ik ben op internet meer mezelf dan in het echte leven	0	0	0	0	0
7. Ik durf op internet meer dan in het echte leven	0	0	0	0	0

15.

LET OP!

Bij de volgende vragen gaat het er niet om of je de uitspraak bij jou vindt passen.

Hier gaat het erom hoe groot de kans is dat jij iets doet.

	Kleine kans dat ik dit zou doen			Grote kans dat ik dit zou doen	
1. Toegeven dat jouw smaak anders is dan die van jouw vrienden	0	0	0	0	0
2. Illegale drugs kopen voor je eigen gebruik	0	0	0	0	0
3. Frauderen bij een examen (bijvoorbeeld afkijken of het gebruiken van een spiekbriefje)	0	0	0	0	0
4. Het consumeren van vijf of meer alcoholische drankjes op een avond.	0	0	0	0	0
5. Tegen je vaders mening over een belangrijk onderwerp ingaan	0	0	0	0	0
6. Iemands handtekening vervalsen	0	0	0	0	0
7. Iemand anders zijn werk inleveren alsof je het zelf hebt gemaakt	0	0	0	0	0
8. Met een vriend ruziën over een onderwerp waar hij of zij een andere mening over heeft	0	0	0	0	0
9. Illegaal software kopiëren	0	0	0	0	0
10. Een vriend vertellen dat zijn of haar vriendje/vriendinnetje je heeft proberen te versieren	0	0	0	0	0
11. Iets kleins stelen (bijvoorbeeld een lippenstift of pen)	0	0	0	0	0
12. Af en toe uitdagende kleding dragen	0	0	0	0	0
13. Onveilige sex hebben	0	0	0	0	0

14. Geen gordel om doen als je naast de bestuurder in de auto zit	0	0	0	0	0
15. Geen helm op doen als je motor of scooter rijdt	0	0	0	0	0
16. Een baan nemen die je leuk vindt in plaats van een baan die meer aanzien heeft maar minder leuk is	0	0	0	0	0
17. In een sociale situatie een niet populair onderwerp verdedigen waar jij in gelooft	0	0	0	0	0
18. Zonnebaden zonder zonnebrandcrème te gebruiken	0	0	0	0	0
19. 's Nachts alleen naar huis lopen in een onveilig gedeelte van de stad	0	0	0	0	0
20. Vaak iets heel vets eten					

Deel 2

Bij de vragen die hierna volgen krijg je eerst een korte omschrijving van een situatie en wordt er vervolgens naar jouw mening gevraagd.

Hierbij gaat het erom dat je aangeeft hoe jij denkt dat een typisch VMBO 4 meisje in zo'n soort situatie zou handelen.

Het gaat er dus niet om hoe jij zelf zou handelen, maar wat jij denkt dat een typisch VMBO 4 meisje zou doen als zij in de situatie zit die wordt omschreven.

Je kan weer kiezen uit vijf antwoorden die lopen van 'hele kleine kans' tot 'hele grote kans'.

16.

Een meisje krijgt een vriendenverzoek van een jongen op Facebook. Bij het vriendenverzoek heeft de jongen geschreven dat hij haar profiel heeft bekeken en dat hij haar een heel leuk meisje vindt. Hij zou haar graag wat beter leren kennen en wil daarom vrienden met haar worden.

	Hele kleine kans			Hele grote kans	
1. Hoe groot schat jij de kans dat een typisch VMBO 4 meisje, zo'n vriendenverzoek accepteert?	0	0	0	0	0

17.

Een meisje en een jongen sturen elkaar al een paar dagen berichtjes via Facebook. Ze hebben het over hobby's, school en nog veel meer. De jongen is erg geïnteresseerd in wat ze allemaal doet. Het meisje vindt het gezellige gesprekken en ze begint de jongen wel leuk te vinden.

	Hele kleine kans			Hele grote kans	
2. Hoe groot schat jij de kans dat een typisch VMBO 4 meisje, in zo'n situatie haar MSN aan deze jongen geeft?	0	0	0	0	0
3. Hoe groot schat jij de kans dat een typisch VMBO 4 meisje, verliefd wordt op een jongen die ze op zo'n manier leert kennen?	0	0	0	0	0
4. Hoe groot schat jij de kans dat een typisch VMBO 4 meisje, een uitdagende foto van zichzelf opstuurt naar deze jongen om indruk op hem te maken?	0	0	0	0	0

18.

Een meisje en een jongen spreken elkaar regelmatig via Facebook, maar hebben elkaar nog nooit ontmoet. Op Facebook is het altijd gezellig en het meisje heeft het gevoel dat ze echt goed met de jongen kan praten, ze vindt hem echt leuk. Op een gegeven moment geeft de jongen aan dat hij graag meer contact met haar zou willen.

	Hele kleine kans			Hele grote kans	
5. Hoe groot schat jij de kans dat een typisch VMBO 4 meisje, haar telefoonnummer geeft aan deze jongen?	0	0	0	0	0
6. Hoe groot schat jij de kans dat een typisch VMBO 4 meisje, een afspraakje maakt om hem in het echt te ontmoeten?	0	0	0	0	0

19.

Een meisje heeft sinds 3 weken een vriendje waar ze hartstikke verliefd op is. Ze wil het liefst zoveel mogelijk tijd met hem doorbrengen.

	Hele kleine kans			Hele grote kans	
7. Hoe groot schat jij de kans dat een typisch VMBO 4 meisje, er in zo'n situatie voor kiest om tijd door te brengen met haar vriendje, in plaats van met haar vriendinnen of familie?	0	0	0	0	0
8. Hoe groot schat jij de kans dat een typisch VMBO 4 meisje, in zo'n situatie dingen doet die ze anders niet zou doen, om haar vriendje een plezier te doen?	0	0	0	0	0
9. Hoe groot schat jij de kans dat een typisch VMBO 4 meisje, een liefdesrelatie opbouwt met iemand die ze via internet heeft leren kennen?	0	0	0	0	0